C/2026/71

2026.1.30.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye

„Biztonságos országok” csomag

(COM(2025) 186)

(COM(2025) 259)

(C/2026/71)

Főelőadó: **Pietro Vittorio BARBIERI**

Tanácsadó:	Lorenzo TAMBURRINI
Jogalap:	eljárási szabályzat 52. cikk (2) bekezdés
Felkérés:	2025.7.14.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Illetékes szakbizottság:	„Külkapcsolatok” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2025.9.9.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2025.10.23.
Plenáris ülés száma:	600.
A szavazás eredménye: (mellette/ellene/tartózkodott)	183/14/23

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB értékeli az Európai Bizottság erőfeszítéseit annak érdekében, hogy **egységesítse a biztonságos országok kijelölésére vonatkozó eljárásokat**, amelyek jelenleg átláthatatlanok, az egyes tagállamok saját belátásuk szerint határozzák meg őket, és amelyek tekintetében hiányzik a hatékony nemzetek feletti ellenőrzés.

1.2. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy egy ország **„biztonságosnak”** minősítése döntő jelentőségű a menedékjog iránti kérelmek elbírálási eljárásában, mivel a biztonságosnak minősített országok állampolgárai által benyújtott kérelmeket **gyorsított eljárás** keretében bírálják el.

1.3. A menedékjog iránti kérelem gyorsított elbírálási eljárásának alkalmazása miatt **csökkennek az eljárási garanciák**, és a kérelem elutasítása esetén azt eredményezheti, hogy **a kérelmezőt a bírósági fellebbezés elbírálásáig kiutasítják az ország területéről**. Ilyen tényállás bekövetkezte egyértelműen ellentétes a visszaküldés tilalmának elvével, amelyet a genfi egyezmény 33. cikke fogalmaz meg.

1.4. A biztonságos országnak való minősítés emellett **a menekültjog korlátozását** is jelenti, mind az eljárási garanciák csökkenése miatt, amely a gyorsított eljárások alkalmazásából adódik, mind pedig azért, mert az ország biztonságosságának vélelme **a bizonyítási teher megfordítását** eredményezi a menedékkérő számára, akinek az ellenkezőjét kell bizonyítania ahhoz, hogy nemzetközi védelmet kapjon.

1.5. Az EGSZB úgy véli, hogy **a nemzetközi védelmet megadó határozatok** arányánál uniós szinten **20 %-ból** kiindulni nemcsak önkényes kritérium (ezt a 20 %-ot a menekültügyi eljárásról szóló rendelet 42. cikke (1) bekezdésének j) pontja és 42. cikke (3) bekezdésének e) pontja említi), de elégtelen is a gyorsított eljárás és a határon folytatott eljárás alkalmazásához.

1.6. Az EGSZB úgy véli, hogy – a jelenleg rendelkezésre álló, intézményi és civil társadalmi forrásokból származó adatok alapján, valamint az EU Alapjogi Chartájával összhangban – **amennyiben a COM(2025) 186 mellékletének II. listáján szereplő országokat biztonságosnak tekintik (Banglades, Kolumbia, Egyiptom, India, Koszovó** [1]**, Marokkó, Tunézia), akkor annak az lehet az elsődleges következménye, hogy megtagadják a menedékjogot az ezekből az országokból érkező kérelmezőktől.**

2. Általános megjegyzések

2.1. Az EGSZB álláspontja szerint ahhoz, hogy egy származási vagy tranzitországot „biztonságosnak" lehessen minősíteni, abban **nem lehet olyan igazolt emberi jogi jogsértés**, amely miatt a menedékkérőnek a Genfi Egyezmény értelmében nemzetközi védelem járna.

2.2. Az EGSZB úgy véli, hogy mindaddig, amíg nem vezetnek be **szupranacionális ellenőrzéseket**, az európai menekültügyi rendszer sérülékeny marad.

2.3. Az EGSZB álláspontja szerint a „biztonságos" ország meghatározásakor **nem lehet kivételeket tenni**, és egyes területek vagy személyek bizonyos csoportjai tekintetében arról határozni, hogy az ő tekintetükben nem áll fenn a biztonság. A kivételek tétele kétértelműséghez és a mérlegelési jogkörökkel való visszaélésekhez vezethet a menedékjog iránti egyedi kérelmek elbírálása során, amint azt az Európai Unió Bírósága 2024 októberében megállapította.

2.4. Ezért amennyiben ilyen kivételeket engedélyeznek, akkor azoknak mindenki számára nyilvánosan hozzáférhetőnek, a tagállamok számára pedig kötelező érvényűnek és nem opcionálisnak kell lenniük. Európai szinten egységesen kell elfogadni őket.

2.5. A gyorsított eljárás megléte önmagában hátrányos megkülönböztetést jelent azokkal szemben, akikre azt alkalmazzák. Az EGSZB reméli, hogy minden menedékjog iránti kérelmet megfelelő időn belül, megfelelő eszközökkel és alapos értékeléssel bírálnak el, a menedékkérők jogainak védelme érdekében.

2.6. Az EGSZB úgy véli, hogy a biztonságos ország fogalmának bevezetését nem szabad azzal indokolni, hogy így gyorsan lehet elbírálni a **„valószínűleg"** megalapozatlan menedékjog iránti kérelmeket [2]. Ez egyrészt azért van, mert a vizsgálat gyorsasága miatt felületes lesz az értékelés, ami a kérelmező különböző jogait sérti, másrészt azért, mert veszélyesnek és jogellenesnek tartjuk, hogy a követendő eljárás típusának meghatározásához pusztán a megalapozatlanság valószínűségéből induljunk ki.

2.7. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy amennyiben kétes listákat fogadnak el a biztonságos országokról, majd ezek alapján gyorsított eljárásokat alkalmaznak és egyre nagyobb számban utasítanak el kérelmeket jogtalanul, akkor fennáll a kockázata, hogy Európán belül egyre több lesz a hivatalos papírokkal nem rendelkező idegen, így egyre **bizonytalanabb** lesz az egészségügyi ellátásuk, a munkába állásuk és a lakhatásuk, következésképpen mélyül a feketegazdaság.

3. A cselekvési terv háttere

3.1. Ha **a nemzetközi védelem iránti kérelmeket különböző módon kezelik** az állampolgárság függvényében, az ellentétes lehet a menekültek származási országuk alapján történő hátrányos megkülönböztetésének tilalmával, amelyet a menekültek jogállásáról szóló 1951. évi genfi egyezmény 3. cikke rögzít, amint arra már **a REX/457. sz. EGSZB-vélemény** [3] is rámutatott.

3.2. Amint arra az EGSZB REX/457. sz. véleménye már rámutatott, **sem az**, hogy egy országban van nemzeti jogszabályi keret az emberi jogok védelmére, **sem az**, hogy az adott ország az Európai Unióhoz való csatlakozásra jelölt ország, **önmagában nem elegendő kritérium** ahhoz, hogy felkerüljön a biztonságos országok listájára.

[1] Ez a megnevezés nem érinti a Koszovó jogállásával kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244/99 ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.

[2] COM(2025) 186 final, 2. o.

[3] A biztonságos származási országok közös uniós jegyzékének létrehozása.

3.3. A 2013/32/EU irányelv ([4]) szerint egy származási ország akkor tekinthető biztonságosnak, „ha a jogi helyzete és a demokratikus rendszerben való jogalkalmazás helyzete és az általános politikai körülmények alapján kimutatható, hogy **általában** és **következetesen** nem tapasztalható a 2011/95/EU irányelv ([5]) 9. cikkében meghatározott üldöztetés; nem alkalmaznak kínzást, sem kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot vagy büntetést; és nem fenyeget általános erőszak sem nemzetközi, sem belső fegyveres konfliktushelyzetekben”.

3.4. Az EGSZB úgy véli, hogy a jogszabályok javultak azáltal, hogy a biztonságos országként való minősítésnek az a szükséges feltétele, hogy megszűnjön az üldöztetés **„általános”** és **„állandó”** volta.

3.5. Az **Európai Unió Bírósága** 2024. október 4-én kihúzta a biztonságos országok jegyzéke elfogadásának méregfogát. Az Európai Unió Bírósága ugyanis egyértelművé tette, hogy a biztonságos országnak való minősítéshez az szükséges, hogy **a szóban forgó ország egész területe kivétel nélkül biztonságos legyen**, a biztonság vélelme alól pedig nem zárhatók ki az ország egyes részei vagy az emberek bizonyos csoportjai.

3.6. Ugyanebben az ítéletben az Európai Unió Bírósága a 2013/32/EU irányelvre és az Európai Unió Alapjogi Chartájára hivatkozva úgy határozott, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelmet elutasító határozattal szembeni fellebbezést vizsgáló **nemzeti bíróság** nem szorítkozhat a kérelmező által előadott érvekre, hanem hivatalból **meg kell vizsgálnia, hogy az ország biztonságos országgá nyilvánítása megfelel-e az uniós jog követelményeinek**, a megtámadott határozat naprakész (*ex nunc* hatályú) és teljes körű ellenőrzése révén.

4. **Elemző feljegyzés:**

4.1. Az EGSZB úgy véli, hogy a menedékjog iránti kérelmekkel kapcsolatos gyakorlatok egyik **gyenge pontja** az, hogy nincs **szupranacionális ellenőrzés** a tagállamok által alkalmazott eljárások felett, amelyekkel csak azokat a harmadik országokat minősítik biztonságosnak, amelyek megfelelnek az európai jog által előírt követelményeknek.

4.2. Jelenleg csak **az a kötelezettség áll fenn, hogy a listákat továbbítsák az Európai Bizottságnak**, amely eddig soha nem avatkozott be, teljes mérlegelési jogkört hagyva a tagállamoknak.

4.3. A tagállamok által a biztonságos országok meghatározására alkalmazott eljárások nem átláthatóak, és általában egy származási ország biztonságosnak **minősítése** attól függ, hogy **az adott országból hány menedékkérő érkezik** ([6]), akikre vonatkozóan visszafogadási megállapodás köthető a fogadó országgal.

4.4. A **nemzeti listák** ezért tagállamonként jelentősen **eltérhetnek**, és több tagállam úgy döntött, hogy nem készít listát a biztonságos országokról.

4.5. Az EGSZB rámutat arra, hogy a **REX/457. sz. véleményben** leírtak szerint a biztonságos származási országok közös jegyzékének elfogadása önmagában nem vezet nagyobb fokú harmonizációhoz, mivel ez a közös lista párhuzamosan fog létezni az egyes tagállamok által összeállított nemzeti listákkal.

4.6. Bár a menekültügyi eljárásról szóló rendelet 59. cikkének (2) bekezdése, illetve 61. cikkének (2) bekezdése **lehetővé teszi** a tagállamok számára, hogy **egy harmadik, illetve származási ország „biztonságos harmadik országgá nyilvánítható a területének meghatározott részeire vagy személyek egyértelműen azonosítható kategóriáira vonatkozó kivételekkel együtt is”**, továbbra is fennáll annak a kockázata, hogy az ilyen kivételeket nem veszik figyelembe, mivel a tagállam továbbra is teljes mérlegelési jogkörrel rendelkezik.

4.7. A rendelet nem részletezi, **milyen kritériumok alapján kell megállapítani ezeket a területi vagy a személyek kategóriáira vonatkozó kivételeket**, így ez további értelmezési szabadságot hagy a tagállamoknak vagy az egyes helyi tisztviselőknek.

([4]) Az Európai Parlament és a Tanács 2013/32/EU irányelve (2013. június 26.) a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról (átdolgozás) (HL L 180., 2013.6.29., 60. o.).

([5]) Az Európai Parlament és a Tanács 2011/95/EU irányelve (2011. december 13.) a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról (átdolgozás) (HL L 337., 2011.12.20., 9. o.).

([6]) Az Európai Unió Menekültügyi Ügynöksége, 2022. december.

4.8. A nemzetközi védelmet megadó határozatok arányánál uniós szinten **20 %-ot** megállapítani teljes mértékben önkényes kritérium a gyorsított eljárás és a határon folytatott eljárás alkalmazásához, és nincsen semmilyen tudományos alapja.

4.9. Amennyiben a menedékkérő biztonságosnak tekintett származási vagy tranzitországból érkezik, az lehetővé teszi a menedékjog iránti kérelmeket első fokon elbíráló hatóságok számára, hogy **a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasítsák**.

4.10. Az egész eljárás, amely magában foglalja a közigazgatási hatóság által elutasított kérelem bíróság előtti megtámadásának lehetőségét, **gyorsított eljárás** alá tartozik, amely **korlátozza a** biztonságos országból érkező, nemzetközi védelmet kérő személy **védelemhez való jogát**.

Brüsszel, 2025. október 23.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Séamus BOLAND